

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	TURK305 Türk ləhcələrinin müqayisəli qrammatikası, 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavriat	
	Tədris semestri	2026/2027-ci tədris ilini payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Əsmər Kərimova	
	E-mail:	asmar.karimova@khazar.org	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Tələbələrle razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)			
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərsliklər: ➤ Fərhad Zeynalov, Türk dillərinin müqayisəli qrammatikası, MBM, Bakı 2008 ➤ B.A.Sereberennikov,N.Z.Hacıyeva, Türk dillərinin müqayisəli tarixi qrammatikası., Bakı 2002 ➤ Ahmet B. Ercilasun, Türk Lehçeleri Grameri, Akçağ yay. , Ankara 2007 ➤ Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş., Bakı Əlavə ədəbiyyat ➤ A.Von.Gabain, Eski Türkçenin Grameri, çev.M. Akalın, TDK yay.,Ankara 1988 ➤ Muharrem Ergin, Üniversiteliler için Türk Dili , İstanbul 2001 ➤ Zeynep Korkmaz, Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi, TDK, Ank. 2004 ➤ Əlisa Şükürlü, Qədim türk yazılı abidələrinin dili, Maarif, Bakı 1993 ➤ Ə.Rəcəbov, J. Məmmədov, Orxon- yenisey Abidələri, yazıçı, Bakı, 1993 ➤ Türk dilinin tarixi mətnlərindən və türk ləhcələrindən seçilmiş ədəbi mətnlər		
Tədris metodları	Mühazirə		+
	Qrup müzakirəsi		+
	İnteraktiv		+
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Davamiyyət		5
	Fəallıq		5
	Test tapşırığı		5
	Sorğu vərəqi üzərində mətnin təhlil		5
	Aralıq imtahanı	Tədrisin 8-ci həftəsində “Aralıq imtahanı” keçiriləcək.	30
	Layihə (Viktorina/video tapşırıq)		10
	Final		40
	Ümumi bal		100
Kursun təsviri	Bu fənn türk dilləri ailəsinin genetik qohumluğu və tarixi-müqayisəli metodika formalaşdırılması qanunauyğunluqlarını öyrənir. Kurs boyu sürətləndirici, qıpça, qarlıq və sibir qruplarına daxil olan dilləri və ləhcələrinin fonetik, leksik-morfologiya və sintaktik quruluşundakı və fərqli hərəkətləri araşdırır. Proqramın müasir türk ləhcələrinin təsnifatı, tarixi səs keçidləri, qrammatik birləşmələrin		

	təkamülü və ortaq türk leksikanın təhlükəsizlik sistemləri müəyyən edilir. Əlaqə elmitədqiqat işləri üçün-texniki metodoloji baza qazandırır. Rəqəmsal humanitar elmlər və korpusqvistikası: müasir müasir türk ləhcələrinin sistemli tədqiqi yalnız enerjili-tarixi metodla məhdudlaşmır, həm də elektron mətn korpusları, dil modelləri və süni intellekt alətlərinin tətbiqini tələb edir. Tələbələr müasir ləhcələrin rəqəmsal bazalarında analizi, leksik alətlərin avtomatlaşdırılmış hesablanması və qrammatik verilənlər bazalarının qurulması ilk vərdişlər əldə edilir. Müasir media, süni intellectual üçün türk ləhcələri ilə bağlı qrammatik müdaxilə və uyğunsuzluqların elmi əsaslarla öyrənilməsi xüsusi yardım.
Kursun məqsədləri	1. Türk dilinin yaşı və mənşəyi haqqındakı görüşləri müzakirə edə bilir; 2. Türk dilinin tarixi inkişaf mərhələlərinin spesifik xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq izah edir; 3. Tarixi türk ləhcələrinə aid mətnləri dövrün fonetik hadisə və qaydaları təhlil edir; 4. Tarixi türk ləhcələrinə aid mətnləri dövrün morfolojik xüsusiyyətləri baxımından təhlil edir; 5. Tarixi türk ləhcələrinə aid mətnləri dövrün sintaktik xüsusiyyətləri təhlil edir; 6. Tarixi oğuz, tarixi qıpçaq və tarixi qarluq türk ləhcələrinin davamı olan müasir türk ləhcələri arasında fonetik və morfolojik paralellik qura bilir; 7. Müasir türk ləhcələrinin bir-birindən fərqləndirən fonetik, morfolojik və leksik xüsusiyyətlərə münasibət bildirir. 8. İnternet və Süni intellekt resuslarında türk ləhcələrinin yeni dövr materiallarını araşdırır, anlayır və təhlil edir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursu tamamlayan tələbələrin əldə edəcəyi nəticələr: FTN1. Türkologiya və türk xalqları haqqında ümumi bilikləri mənimsəyir; türkologiya elminin müxtəlif sahələri ilə bağlı elmi - nəzəri məlumatları öyrənir; Qədim və çağdaş türk dilləri, türklərin yaşadığı qədim və müasir coğrafiyalar, türk köçəri və çağdaş Türk coğrafiyası izah edilir. Türk dillərinin digər dillərlə qohumluğu məsələsini öyrənir, Ura-Altay nəzəriyyəsi və Altay dilləri nəzəriyyələrinin mahiyyəti və tərəfdarları izah edilir. FTN 2. Türk dilləri tarixinin mərhələləri və dövrləri haqqında məlumatları təhlil edir; Türk xalqının tarixi inkişaf mərhələlərini və önəmli tarixi hadisələri öyrənir, hər mərhələyə aid ən vacib dil hadisələri arasındakı əlaqəni təhlil edir; ən qədim türk dövrü, əsas mərhələlər və xarakterik xüsusiyyətlər izah olunur; Orta türk dövrünün abidələri və əsas dil faktları mənimsənilir, mənbələrlə sərbəst işləmək, təhlil etmək, müstəqil nəticələr çıxarmaq bacarığını mənimsəyir və tətbiq edir; Yeni yürk dövrü, əsas dil xüsusiyyətərini izah edir. Türk dillərinin əsas yazılı abidələrini tanıyır, abidələrin dil elementərini fərqləndirə bilir. FTN 3. Türk dillərinin quruluş xüsusiyyətləri öyrənir. Türk dillərinin ümumi quruluş xüsusiyyətləri, bu dillərin fonek, leksik və qrammatik quruluşunun ümumi cəhətləri digər dünya dilləri ilə müqayisə edilir. Türk dillərinin əsas fonetik səciyyəsinə öyrənir, vokal səslərin keçidlərinin səbəblərini şərh edir və fərqləri müəyyənləşdirir; Türk dillərinin konsonantlar sistemini öyrənir, tarixən və çağdaş türk dillərinin konsonantlarının əsas xarakteri haqqında bilgini izah edə bilir. Dillərdə samit keçidlərini şərh edir; Qədim və çağdaş türk leksikasını öyrənir, türk dillərinin leksik sisteminin dəyişmə səbəblərini öyrənir, türk dillərində olan alınmaların səbəblərini izah edə bilir; Türk dillərinin morfoloji və sintaktik sisteminin əsas xarakterik cəhətlərini mənimsəyir, bu dillərdə müxtəlif qrammatik kateqoriyaları və onların fərqlərini öyrənir və müqayisə edir; Türk dillərinin tarixi faktları ilə müasir türk dilləri arasında müqayisə aparır, müasir türk dillərinin əsas xarakterik xüsusiyyətlərini mənimsəyir və şərh edir.

	FTN4. Türk dillərinin təsnifi və tədqiqi tarixini öyrənir. Türkologiyanın tarixində ən məşhur türkoloqlar haqqında vacib bilgiləri mənimsəyir, onların əsərləri və əsas xidmətlərini müəyyənləşdirir; Türk dillərinin təsnifi prinsiplərini bilir, müxtəlif təsnifləri müqayisə edir, dil nümunələrini şərh edir və nəticə çıxarır. Türk dillərinin Rusiyada öyrənilməsinə aid bilikəri mənimsəyir, Türkoloji mərkəzləri və məşhur türkoloqları və onların elmi fəaliyyətini öyrənir. Türk dillərinin Avropadakı tədqiqatçılarını və onların elmi araşdırmalarını və türk dillərinə dair bölgülərini öyrənir. Türk dillərinin Türkiyədə və Azərbaycanda olan tədqiqatçıları haqqında bilgilər öyrənir, onların təsnifatı, elmi istiqamələri və əsərləri haqqında biliklərə sahib olur. FTN 5. Çağdaş türk dillərinin əsas xüsusiyyətlərini öyrənir. Oğuz qrupu türk dilləri, Qədim və müasir oğuzları, Oğuz abidələri və onların əsas xarakterik xüsusiyyətlərinə bələd olur. Oğuz qrupu türk dillərinin əsas xarakterik xüsusiyyətlərini, Fonetik ,leksik, morfoloji xüsusiyyətlərini mənimsəyir, başqa türk diləri ilə müqayisə edə bilir. Azərbaycan dilinin əsas xarakterik fonetik, leksik və sintaktik özəlliklərini öyrənir və digər türk dilləri ilə müqayisə edə bilir. Türkiyə türkcəsi. Türkmən dili, Qaqauz dili haqqında ümumi xarakterik cəhətləri öyrənir. FTN 6. Qıpçaq qrupu türk dillərinin keçdiyi inkişaf yolunu və formalaşması tarixini bilir; Qıpçaq türkləri, onların tarixi, abidələri və əlifbaları haqqında məlumatları izah edir, müasir qıpçaq türklərinin dillərinin əsas fonetik, leksik və qrammatik cəhətlərini izah edə bilir; FTN7. Karluk qrupu türk dilləri haqqında məlumat verə bilir. Karluklar, onların tarixi, abidələri və əsas dil elementlərini digər türk dilləri ilə müqayisə edə bilir; Karluk qrupuna daxil olan dillər, onların əsas fonetik, eksik və morfoloji xüsusiyyətlərini bilir və digər türk dilləri ilə müqayisə edir. Bulqar türkləri, onların tarixi, abidələri və əsas dil elementlərini öyrənir və digər türk dilləri ilə müqayisə edə bilir; Yakut və Çuvaş türkləri, onların tarixən formalaşması, əsas dil xüsusiyyətlərini öyrənir, bu dillərin digər türk dillərindən əsas fərqlərini izah edə bilir. FTN 8. Türk xalqlarının istifadə etdikləri qədim və müasir əlifbaları öyrənir. Türklərin istifadə etdikləri runik, uyğur, manixey, ərəb, kiril, latın və s. əlifbalar, onların əsas xüsusiyyətləri, bu əlifbalarda olan abidələr, onların əsas tətbiqi prinsipləri haqqında məlumatları izah edir; Ortaq türk əlifbası və ortaq türk dili probleməmini qavrayır, I Türkoloji Qurultayda bu məsələlər haqqında olan müzakirələr haqqında şərh verə bilir. Fənn üzrə təlim nəticələrində tələbələr bir mütəxəsis hazırlığı üçün tələb olunan nəzəri və praktik bilik və bacarıqlara yiyələnir, onlardan istifadə etməyi öyrənirlər.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Fəallıq – 5 bal Tələbənin müzakirələrdə iştirakı, dərslə hazırlıq səviyyəsi, mövzularla əlaqəli verilən tapşırıqlar bu qiymətləndirməyə daxildir. Tələbə verilən tapşırığı yerinə yetirmədiyi halda bu bal ümumi qiymətləndirmədə nəzərə alınmır. Həftəlik tapşırıqlar fəallıq balı olaraq hesablanacaq. Davamiyyət – 5 bal Semestr ərzində tələbənin dərslə iştirakına görə bal verilir. 2 qayıb 1 balı kəsir. Universitet tərəfindən müəyyənləşdirilmiş limiti (icazəli və ya icazəsiz) istifadə edən tələbə davamiyyət balı almayacaqdır. Bal verilən zaman tələbənin dərslə ardıcıl iştirakı və dərslə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. Üzrsüz buraxılan hər dərslə üçün 0,5 bal çıxılacaq.

Test tapşırığı. Test tapşırığı və açıq tipli sual əsasında tərtib edilir. Nəzəri məlumatların mənimsəmək və təcrübədə tətbiq etmə bacarıqlarının formalaşmasında əhəmiyyətli rola malikdir. **5 balla** qiymətləndirilir.

Sorğu vərəqi üzərində təhlil. Bu mərhələdə artıq tələbələr türk dillərinin geneoloji təsnifini bildikləri üçün onlara qruplar üzrə təqdim edilmiş sorğu vərəqində dil əlamətləri üzrə dil ailələrini müəyyən edir və qruplaşdırır. **5 balla** qiymətləndirilir.

Viktorina/sorğu/video tapşırıq

Layihə əsaslıdır. Burada komanda işi formasında tərtib edilir. Praktiki və nəticəyönümlü mövzular işlənir. Qlobal xarakter daşıyan və sosial statuslu fəaliyyət planlaşdırılır. Mövzuların və metodların müxtəlifdir. Qrupun hazırlıq səviyyəsinə uyğun olaraq növlər tətbiq edilə bilər. **10 balla** qiymətləndirilir.

Məqsəd:

Tələbələrin **kollektiv fəaliyyət, layihə planlaşdırma və idarəetmə, yaradıcı təqdimat və kommunikasiya bacarıqlarını** inkişaf etdirmək.

Tapşırığın tələbləri:

- **Qrup işi zamanı əməkdaşlıq** əlaqələrini düzgün qurmaq
- Mövzunu komandada **iş bölgüsü** əsasında işləmək
- Yazılı və şifahi **nitq mədəniyyətinə** riayət etmək
- **Tənqidi yanaşma** və **yaradıcılıq qabiliyyətini** nümayiş etdirmək
- Qrup üzvləri ilə **effektiv kommunikasiya** qurmaq
- Layihəni **yaradıcı və vizual vasitələrlə** təqdim etmək
- İctimai təqdimat zamanı **özünəinam** və **natiqlik bacarıqlarını** nümayiş etdirmək

İmtahan haqqında:

Aralıq imtahanı – 30 bal (imtahanda tələbələrin biliyi həm nəzəri suallar, həm test, həm də keçilən mövzulara aid tapşırıq və çalışmalarla yoxlanılacaqdır)

Final imtahanı – 40 bal (imtahanda tələbələrin biliyi həm nəzəri suallar, həm test, həm də keçilən mövzulara aid tapşırıq və çalışmalarla yoxlanılacaqdır)

İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyat və internet resurslarına müraciət etmək vacibdir.

Generativ Süni İntellektə (GSİ) istifadə qaydaları

Türk ləhcələrinin müqayisəli qrammatikası fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənni üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, argument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir.

Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır.

Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət

tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır. İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). Tələbə süni intellektdən istifadə edə bilər: • türk dilləri və ləhcələri ilə bağlı termin və anlayışların ilkin izahını əldə etmək məqsədilə; • müxtəlif türk dillərində və ləhcələrində müəyyən qrammatik hadisələrin müqayisəsi üçün ilkin istiqamətlər müəyyənləşdirmək məqsədilə; • fonetik, morfoloji və sintaktik xüsusiyyətlərlə bağlı nümunələr əldə etmək və onları sonradan elmi mənbələr əsasında yoxlamaq məqsədilə; • müqayisəli qrammatik təhlil üçün cədvəl və ilkin struktur hazırlamaq məqsədilə; • elmi araşdırma üçün mövzu, sual və araşdırma istiqamətləri müəyyənləşdirmək məqsədilə; • təqdimat və layihələrin ilkin planını hazırlamaq məqsədilə; • tələbənin özü tərəfindən hazırlanmış mətnin dil və qrammatik xüsusiyyətlərini yoxlamaq məqsədilə. Tələbə süni intellektdən istifadə edə bilməz: • müqayisəli qrammatik təhlili tam şəkildə süni intellektə həvalə etmək və nəticəni müstəqil iş kimi təqdim etmək; • türk dilləri və ləhcələrinə aid qrammatik nümunələri və dil faktlarını mənbə ilə yoxlamadan akademik işə daxil etmək; • tədris edilən fənnlə bağlı tapşırıqları tam və ya əsaslı şəkildə süni intellektə hazırlatdırmaq; • süni intellekt tərəfindən təqdim olunan müqayisəli qrammatik nəticələri öz müstəqil elmi nəticəsi kimi təqdim etmək; • mövcud olmayan elmi mənbə, müəllif, kitab, məqalə, dil faktı və ya nümunələrdən istifadə etmək; • müəllimin icazə vermədiyi imtahan, quiz və digər fərdi qiymətləndirmələr zamanı süni intellektdən istifadə etmək.			
Cədvəl			
Həftə	MÖVZULAR	SAAT	Səhifələr
1	Fənnin mövzusu, məqsədi və vəzifələri. Türk dilinin dünya dil ailələri içindəki yeri. Dil, lehçe, ağız, dialekt terminləri.	2	B.A.Sereberennikov,N.Z.Hacıyeva, Türk dillərinin müqayisəli tarixi qrammatikası., Bakı 2002

2	Türk dilinin yaşı və mənşəyi ilə əlaqədar nəzəriyyələr və görüşlər, Altay dilləri nəzəriyyəsi, Şumer-türk dili münasibətlər, Etrusk- türk dili münasibətləri	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti.
3	Türk dilinin dövrləşdirilməsi məsələsi Ən qədim, Qədim, Orta, Yeni və Ən yeni türk dövrü Mövcud olduğu tarixi yerlər. Abidələr. Qədim dövr və abidələri, spesifik xüsusiyyətləri İlk yazılı abidələr. Xüsusiyyətləri	2	Fərhad Zeynalov, Türk dillərinin müqayisəli qrammatikası, MBM, Bakı 2008
4	Müasir türk ləhcələrinin türk əsilli və xarici türkoloqlar tərəfindən təsnifinə dair mövcud nəzəriyyələr	2	Fərhad Zeynalov, Türk dillərinin müqayisəli qrammatikası, MBM, Bakı 2008
5	Tarixi türk ləhcələrinin fonetik və leksik xüsusiyyətləri (Göytürk dövrünə aid tarixi mətnlər üzərində qrup işi)	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti. Yenisey- Orxun abidələri, M.Ergin,İst. 2001
6	Tarixi türk ləhcələrinin morfoloji xüsusiyyətləri (Göytürk dövrünə aid tarixi mətnlər üzərində qrup işi) Test tapşırığı	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti. Yenisey- Orxun abidələri, M.Ergin,İst. 2001
7	Tarixi türk ləhcələrinin fonetik və leksik xüsusiyyətləri (Orta əsrlər türk yazı dilinə aid tarixi mətnlər üzərində qrup işi)	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti, Kutadgu Biligdən seçmə mətnlər
8	Tarixi türk ləhcələrinin morfoloji xüsusiyyətləri (Orta əsrlər türk yazı dilinə aid tarixi mətnlər üzərində qrup işi)	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti. Yenisey- Orxun abidələri, M.Ergin,İst. 2001
	Aralıq imtahanı		
9	Tarixi Oğuz grubu türk ləhcələrinin fonetik, morfolojik və leksik xüsusiyyətləri (mətnlər üzərində qrup işi)	2	Elza Səmədli, Türkologiyaya giriş, dərs vəsaiti. Kitabı Dədə Qorquddan seçmə mətnlər
10	Müasir Oğuz grubu türk ləhcələrinin fonetik və leksik xüsusiyyətləri	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008
11	Müasir Oğuz grubu türk ləhcələrinin morfoloji xüsusiyyətləri	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008
12	Müasir Qıpçaq grubu türk ləhcələrinin fonetik və leksik xüsusiyyətlərinin Oğuz grubu türk ləhcələri ilə müqayisəsi Layihə (Vizuallaşan mətnlər- qrup işi)	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008

13	Müasir Qıpçaq grubu türk ləhcələrinin morfoloji xüsusiyyətlərinin Oğuz grubu türk ləhcələri ilə müqayisəsi	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008
14	Müasir Qarluq grubu türk ləhcələrinin fonetik və leksik xüsusiyyətlərinin Oğuz grubu türk ləhcələri ilə müqayisəsi	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008
15	Müasir Qarluq grubu türk ləhcələrinin morfolojik xüsusiyyətlərinin Oğuz grubu türk ləhcələri ilə müqayisəsi Sorğu vərəqi üzərində mətnin təhlil	2	A.B.Ercilasun, Ankara 2007, Fərhad Zeynalov, Bakı 2008
	Final imtahanı		